

1

AFSKAF FATTIGDOM

DELMÅL – MÅL 1

1. Ekstrem fattigdom skal helt afskaffes, for alle mennesker, overalt i verden, inden 2030. Det vil sige, at ingen skal leve for mindre end 1,25 dollars om dagen.
2. Inden 2030 skal andelen af mænd, kvinder og børn, der lever under de nationalt definerede fattigdomsgrænser, mindst halveres.
3. Der skal indføres nationalt passende sociale beskyttelsessystemer og indsatser for alle, heriblandt sociale sikkerhedsnet, og inden 2030 skal de fattige og udsatte have opnået betydelig dækning.
4. Inden 2030 skal vi sikre, at alle mænd og kvinder, især de fattige og udsatte, har lige rettigheder til økonomiske ressourcer. Der skal også være adgang til basale ydelser, ejerskab og kontrol over jord og andre former for ejendom, arv, naturressourcer, passende ny teknologi samt bankforretninger, inklusiv mikrofinansiering.
5. Inden 2030 skal de fattige og udsatte gøres mere robuste overfor klima-relaterede katastrofer og andre økonomiske, sociale og miljømæssige shock
6. Vi skal sikre betydelige ressourcer fra en række forskellige kilder, så udviklingslandene kan gennemføre programmer og politikker for at gøre en ende på fattigdom af alle slags. Ressourcerne skal blandt andet skaffes gennem forbedret udviklingssamarbejde, og skal især komme de mindst udviklede lande til gode.
7. Vi skal skabe fornuftige politiske rammer på de nationale, regionale og internationale niveauer, for at støtte større investering i fattigdomsbekæmpelse. Indsatsen skal baseres på udviklingsstrategier, der gør vilkårene bedre for de fattige, og med fokus på begge køn.

2

**STOP
SULT**

DELMÅL – MÅL 2

1. Inden 2030 skal vi afskaffe sult, og vi skal sikre, at alle mennesker har adgang til sikker, næringsrig og tilstrækkelig mad, året rundt. Fokus er især på de fattige og mennesker i udsatte situationer, heriblandt spædbørn.
2. Vi skal gøre en ende på alle former for fejlnæring inden 2030. Det inkluderer, at vi inden 2025 når de internationalt vedtagne mål om at nedsætte væksthæmning og udmagring af børn på grund af fejlnæring, og at vi tilgodeser næringsbehovene hos teenagepiger, gravide kvinder, samt ældre mennesker.
3. Inden 2030 skal vi fordoble produktiviteten og indkomsten for små fødevarereproducenter. Især for kvinder, oprindelige folk, familielandbrug, husdyrholdere og fiskere. Det skal blandt andet ske gennem sikker og lige adgang til jord, viden, bankydelser, markeder og muligheder for at skabe øget værdi og beskæftigelse, også uden for landbruget.
4. Vi skal sikre bæredygtig fødevarereproduktion inden 2030. Der skal implementeres robuste landbrugsteknikker, der både øger produktiviteten og hjælper med at bevare økosystemer, og som styrker tilpasningen til klimaforandringer, ekstremt vejr, tørke, oversvømmelser og andre katastrofer. Teknikkerne skal desuden løbende forbedre kvaliteten af jorden.
5. Inden 2020 skal vi bevare den genetiske mangfoldighed af frø, kulturplanter og husdyr i landbruget samt deres beslægtede vilde arter. Det skal blandt andet ske gennem fornuftigt forvaltede frø- og plantebanker, både på nationalt, regionalt og internationalt niveau. Vi skal også fremme ligelig deling og adgang til de fordele, som brugen af genetiske ressourcer og traditionel viden giver.
6. Vi skal investere mere i infrastruktur i landområder, samt landbrugsforskning og rådgivningsydelser, udvikling af teknologi, og genbanker for planter og husdyr. Blandt andet gennem forbedret internationalt samarbejde, for at gøre landbrugene mere produktive i udviklingslandene, især i de mindst udviklede lande.
7. Vi skal forhindre og rette op på handelsbarrierer og forvriddninger i verdensmarkedet for landbrugsprodukter. Det skal blandt andet ske ved at eliminere alle former for statsstøtte til eksport af landbrugsvarer, samt alle eksporttiltag med lignende effekt, i overensstemmelse med mandatet fra Doha-forhandlingsrunden.
8. Vi skal sikre, at verdens markeder for fødevarer fungerer ordentligt. Der skal være adgang til aktuel markedsinformation, blandt andet om størrelsen af fødevarerlagre, for at hjælpe med at begrænse ekstreme udsving i fødevarerpriserne.

3

**SUNDHED
OG TRIVSEL**

DELMÅL – MÅL 3

1. I 2030 skal vi have reduceret mødredødeligheden, så færre end 70 gravide kvinder dør pr. 100.000 levendefødte børn.
2. Inden 2030 skal vi gøre en ende på de dødsfald blandt nyfødte og børn under fem år, der kan forebygges. Alle lande skal mindst sigte mod at reducere dødeligheden blandt nyfødte til 12 børn pr. 1000 levendefødte, og dødeligheden blandt børn under fem år til højst 25 pr. 1000 levende fødsler.
3. Vi skal stoppe epidemierne af aids, tuberkulose, malaria og forsømte tropiske sygdomme inden 2030. Samtidig skal vi bekæmpe hepatitis, vandbårne sygdomme og andre smitsomme sygdomme.
4. Inden 2030 skal vi reducere andelen af for tidlige dødsfald på grund af ikke-smitsomme sygdomme med en tredjedel, via forebyggelse og behandling. Vi skal også fremme mental sundhed og velvære.
5. Vi skal styrke forebyggelsen og behandlingen af stofmisbrug, herunder narkotiske stoffer og skadelig brug af alkohol.
6. Inden 2020 skal vi på verdensplan halvere antallet af døde og sårede på grund af trafikuheld.
7. I 2030 skal der være universel adgang til seksuelle og reproduktive sundhedsydelse, heriblandt familieplanlægning, oplysning og uddannelse. Reproduktiv sundhed skal integreres i nationale strategier og programmer.
8. Vi skal opnå universel sundhedsdækning, herunder finansiel risikobeskyttelse og adgang til grundlæggende kvalitets-sundhedsydelser. Alle mennesker skal også have adgang til sikker og effektiv kvalitetsmedicin og vaccine, til en overkommelig pris.
9. Inden 2030 skal vi væsentligt reducere antallet af dødsfald og helbredsproblemer på grund af farlige kemikalier og forurening af luft, vand og jord.
10. Vi skal styrke implementeringen af Verdenssundhedsorganisationens rammekonvention om tobakskontrol i alle lande, som det er passende.
11. Vi skal støtte forskning og udvikling af vacciner og medicin mod de sygdomme, der primært rammer udviklingslandene – både smitbare og ikke-smitbare sygdomme. Der skal være adgang til essentiel medicin og vaccine til en overkommelig pris, i overensstemmelse med Doha-erklæringen om TRIPs og folkesundhed. Erklæringen bekræfter udviklingslandenes ret til at bruge alle bestemmelserne i aftalen om handelsrelaterede intellektuelle ejendomsrettigheder fuldt ud til at beskytte folkesundheden og give alle adgang til medicin.
12. Vi skal forøge finansieringen af sundhed betydeligt, herunder rekruttering, opkvalificering, træning og fastholdelse af sundhedspersonalet i udviklingslandene. Især i de mindst udviklede lande og i små ø-stater.
13. Vi skal styrke alle landes evne til at give tidlig varsel om nationale og globale sundhedsrisici samt at styre og reducere dem. Dette gælder i særlig grad udviklingslandene.

4

**KVALITETS-
UDDANNELSE**

DELMÅL – MÅL 4

1. Inden 2030 skal vi sikre, at alle piger og drenge gennemfører grundskole og ungdomsuddannelse af en høj kvalitet, så børnene opnår relevant og effektiv læring. Adgangen til disse uddannelser skal være gratis og lige for alle.
2. I 2030 skal alle piger og drenge have adgang til tilstrækkelig udvikling, omsorg og skoleforberedelse i førskolealderen, så de er klar til at starte i skole.
3. Alle kvinder og mænd skal have lige adgang til videregående kvalitetsuddannelse inden 2030, til en overkommelig pris. Det kan være teknisk eller håndværksmæssig uddannelse, eller universitetet.
4. Inden 2030 skal vi i betydelig grad forøge antallet af unge og voksne, der har relevante kvalifikationer på arbejdsmarkedet. Heriblandt de tekniske og håndværksmæssige evner, der gør det muligt at starte egne virksomheder og skabe anstændige arbejdspladser.
5. I 2030 skal der ikke længere være uligheder mellem kønnenes uddannelse. Vi skal også sikre lige adgang til alle niveauer af uddannelse og erhvervsfaglig træning for udsatte grupper, herunder personer med handicap, oprindelige folk og børn i sårbare situationer.
6. Inden 2030 skal vi sikre, at alle unge og en betydelig del af voksne mænd og kvinder kan læse, skrive og regne.
7. Inden 2030 skal vi sikre, at alle elever og studerende opnår den viden og de evner, de behøver for at støtte op om bæredygtig udvikling. Det inkluderer blandt andet uddannelse i bæredygtig livsstil, menneskerettigheder, lighed mellem kønnene, promovning af en fredelig og ikke-voldelig kultur, verdensborgerskab samt påskønnelse af kulturel diversitet og kulturens bidrag til bæredygtig udvikling.
8. Vi skal bygge og opgradere uddannelsesfaciliteter med opmærksomhed på både piger og drenges behov, og også med fokus på de handicappede. Alle skal have sikre, ikke-voldelige, inklusive og effektive læringsmiljøer.
9. Inden 2020 skal vi i betydelig grad forøge antallet af stipendier, der er tilgængelige for udviklingslandene. Især for de mindst udviklede lande, små ø-udviklingsstater og afrikanske lande. Stipendierne skal være til optagelse på højere læringsanstalter, herunder erhvervsuddannelser og uddannelser inden for informations- og kommunikationsteknologi, teknik, ingeniørarbejde og forskning. Der skal gives stipendier i udviklingslandene til både at studere i andre udviklingslande og i udviklede lande.
10. Inden 2030 skal vi forøge antallet af kvalificerede lærere betydeligt, blandt andet gennem internationalt samarbejde om læreruddannelse i udviklingslande. Det gælder især i de mindst udviklede lande og små ø-udviklingsstater.

5

**LIGESTILLING
MELLEM KØNNENE**

DELMÅL – MÅL 5

1. Stop alle former for diskrimination mod alle kvinder og piger, overalt i verden.
2. Vi skal eliminere alle former for vold mod alle kvinder og piger, både i det private og det offentlige liv. Heriblandt menneskehandel, seksuel udnyttelse og andre former for udnyttelse.
3. Stop alle skadelige skikke, som for eksempel tvangsægteskaber, børneægteskaber og omskæring af piger.
4. Vi skal anerkende og sætte pris på ubetalt arbejde i hjemmet og inden for omsorg. Det skal ske gennem offentlige tjenesteydelser, infrastruktur og politikker for social beskyttelse, og ved at fremme delt ansvarlighed i hjemmet og familien, som det er nationalt passende.
5. Vi skal sikre, at kvinder får lige muligheder og opnår fuld og effektiv deltagelse i lederskab på alle niveauer af beslutningsprocessen i det politiske, økonomiske og offentlige liv.
6. Vi skal sikre, at kvinder får universel adgang til seksuel og reproduktiv sundhed og reproduktive rettigheder, som det er aftalt i handlingsprogrammet fra den Internationale Konference om Befolkning og Udvikling samt Beijing-handlingsplanen 'Beijing Platform for Action'.
7. Gennemfør reformer for at give kvinder lige rettigheder til økonomiske ressourcer, såvel som adgang til ejerskab og kontrol over land og andre former for ejendom, bankforretninger, arv og naturressourcer, i overensstemmelse med nationale love.
8. Vi skal forbedre brugen af muliggørende teknologi, især informations- og kommunikationsteknologi, for at styrke kvinder.
9. Vedtag og styrk fornuftig politik og lovgivning, der er mulig at håndhæve, for at fremme kønsligestilling og styrke alle kvinder og piger, på alle niveauer.

6

**RENT VAND
OG SANITET**

DELMÅL – MÅL 6

1. I 2030 skal alle have lige adgang til sikkert drikkevand, til en overkommelig pris.
2. Alle mennesker skal opnå adgang til tilstrækkelig og ligelig sanitet og hygiejne inden 2030, hvilket blandt andet betyder, at alle skal have adgang til et ordentligt toilet. Vi skal have særligt fokus på pigers og kvinders særlige behov, og også inkludere mennesker i sårbare situationer.
3. Inden 2030 skal vi forbedre vandkvaliteten ved at reducere forurening, stoppe dumping og minimere udslippet af farlige kemikalier og materialer. Andelen af ubehandlet spildevand skal halveres, og vi skal genbruge og genanvende betydeligt mere på globalt plan.
4. Inden 2030 skal vi blive langt bedre til at bruge vandet effektivt i alle sektorer. Vi skal give adgang til drikkevand på en sikker og bæredygtig måde, for at nedbringe antallet af mennesker, der lider af vandmangel, betydeligt.
5. Inden 2030 skal vi integrere forvaltningen af vandressourcer på alle niveauer, heriblandt gennem samarbejde på tværs af landegrænserne, som det er passende.
6. Inden 2020 skal vi beskytte og genoprette økosystemer, der har betydning for vandet, inklusiv bjergområder, skove, vådområder, floder, søer og kilder til grundvand.
7. Inden 2030 skal vi udvide det internationale samarbejde og støtte udviklingslandene i at opbygge kapacitet, så de kan gennemføre programmer og aktiviteter inden for vand og sanitet. Blandt andet inden for indsamling af regnvand, afsaltning af havvand, effektiv vandstyring, behandling af spildevand samt teknologier til genbrug og genanvendelse.
8. Vi skal støtte og styrke, at lokalsamfundene deltager i at forbedre forvaltningen af vand og sanitet.

7

**BÆREDYGTIG
ENERGI**

DELMÅL – MÅL 7

1. Inden 2030 skal alle mennesker have adgang til pålidelig og moderne energiforsyning, der er til at betale.
2. Der skal være betydeligt mere bæredygtig energi i den globale energiforsyning inden 2030.
3. Inden 2030 skal vi blive dobbelt så hurtige til at forbedre den globale energieffektivitet.
4. Vi skal blive bedre til at samarbejde og give adgang til forskning i ren energi inden 2030, blandt andet inden for vedvarende energi, energieffektivitet og renere og mere avanceret brug af fossile brændsler. Desuden skal vi fremme investeringer i infrastruktur og ren energiteknologi.
5. Inden 2030 skal vi udbygge infrastruktur og opgradere teknologi for at levere moderne og bæredygtige energitjenester til alle mennesker i udviklingslandene. Det gælder især de mindst udviklede lande, små udviklingsøstater og udviklingslande uden adgang til havet, og det skal ske i overensstemmelse med landenes respektive støtteprogrammer.

8

**ANSTÆNDIGE JOBS
OG ØKONOMISK
VÆKST**

DELMÅL – MÅL 8

1. Vi skal opretholde økonomisk vækst i overensstemmelse med nationale forhold, og især sikre en årlig økonomisk vækst på mindst syv procent i de mindst udviklede lande.
2. Vi skal opnå større økonomisk produktivitet gennem diversificering, teknologisk opgradering og innovation. Blandt andet ved fokus på arbejdskrævende sektorer der giver høj værditilførsel.
3. Vi skal fremme politiske beslutninger med fokus på udvikling som skaber anstændige jobs og støtter produktive aktiviteter, iværksætter, kreativitet og innovation. Vi skal også bakke op om vækst og formalisering af små og mellemstore virksomheder, heriblandt gennem adgang til bankforretninger.
4. Indtil udgangen af 2030 skal vi fortsat blive bedre til at bruge de globale ressourcer mere effektivt i forbindelse med forbrug og produktion. Samtidig skal vi arbejde for at afkoble økonomisk vækst fra ødelæggelse af miljøet, i overensstemmelse med FN's 10-årige ramme af programmer om bæredygtigt forbrug og produktion. Her skal de allerede udviklede lande gå forrest.
5. Inden 2030 skal vi opnå, at alle mænd og kvinder har et produktivt og anstændigt job, hvor de får lige løn for lige arbejde. Dette gælder også for unge og for personer med handicap.
6. Inden 2020 skal vi i betydelig grad nedbringe andelen af unge der hverken er i gang med arbejde, uddannelse eller træning.
7. Vi skal øjeblikkeligt skride effektivt til handling for at gøre en ende på tvangsarbejde, moderne slaveri og menneskehandel. Samtidig skal vi stoppe de værste former for børnearbejde, herunder rekruttering og brug af børnesoldater. Fra 2025 skal vi helt sætte en stopper for alle former for børnearbejde.
8. Vi skal beskytte arbejdstagerrettigheder og fremme sikre og stabile arbejdsmiljøer for alle arbejdere. Heriblandt migrantarbejdere, især kvinder, samt ansatte med løs tilknytning til arbejdsmarkedet.
9. Inden 2030 skal vi vedtage og implementere politiske beslutninger for at fremme bæredygtig turisme, der skaber jobs og promoverer lokale produkter og kultur.
10. Vi skal styrke landenes egne finansielle institutioner for at fremme og udvide adgangen til bankforretninger, forsikring og andre finansielle ydelser for alle.
11. Vi skal styrke landenes egne finansielle institutioner for at fremme og udvide adgangen til bankforretninger, forsikring og andre finansielle ydelser for alle.
12. Inden 2020 skal vi udvikle og begynde at bruge en global strategi for at få unge i arbejde, og vi skal implementere FN's Arbejdsorganisation ILO's globale jobpakt (Global Jobs Pact).

9 INDUSTRI, INNOVATION OG INFRASTRUKTUR

DELMÅL – MÅL 9

9.1

Vi skal udvikle pålidelig, bæredygtig og robust infrastruktur af høj kvalitet. Det gælder blandt andet infrastruktur på tværs af grænser og regioner, for at understøtte økonomisk udvikling og menneskelig trivsel. Vi skal have fokus på, at alle skal have ligelig adgang til infrastrukturen, og at prisen bliver overkommelig.

9.2

Vi skal fremme inkluderende og bæredygtig industrialisering. Inden 2030 skal vi forøge industriens andel af arbejdspladser og produktion, i overensstemmelse med nationale forhold. I de mindst udviklede lande skal industriens andel af økonomien fordobles.

9.3

Vi skal give små virksomheder adgang til bankforretninger, og herunder adgang til at låne penge til en overkommelig pris. Det gælder især i udviklingslandene. De små virksomheder skal integreres bedre i markeder og værdikæder.

9.4

Inden 2030 skal vi opgradere infrastruktur og industri for at gøre dem bæredygtige, med mere effektiv udnyttelse af ressourcerne og større brug af grønne teknologier og processer der er miljømæssigt fornuftige. Alle lande skal handle i overensstemmelse med deres egen kapacitet.

9.5

Vi skal forske mere i industriens teknologier og opgradere dem i alle lande, især i udviklingslandene. Inden 2030 skal vi opfordre til innovation, og betydeligt flere mennesker skal arbejde med forskning og udvikling. Både det offentlige og det private skal investere mere i dette.

9.a

Vi skal facilitere, at udviklingslandene udvikler bæredygtig og robust infrastruktur. Det skal ske gennem bedre finansiel, teknologisk og teknisk støtte til afrikanske lande, de mindst udviklede lande, udviklingslande uden adgang til havet samt små udviklings-østater.

9.b

Vi skal støtte lokal udvikling af teknologi, forskning og innovation i udviklingslande. Det skal blandt andet ske ved at sikre, at vi træffer politiske beslutninger der fremmer industriel diversificering og øget værdi af produkter og råvarer.

9.c

Vi skal forøge adgangen til informations- og kommunikationsteknologi betydeligt og stræbe efter at give alle mennesker i de mindst udviklede lande adgang til internettet inden 2020, til en overkommelig pris.

10

**MINDRE
ULIGHED**

DELMÅL – MÅL 10

10.1

Inden 2030 skal vi opnå og fastholde, at indkomsten for de fattigste 40 procent af befolkningen stiger hurtigere end landsgennemsnittet.

10.2

Inden 2030 skal vi styrke og fremme den sociale, økonomiske og politiske inklusion af alle, uanset alder, køn, handicap, race, etnicitet, oprindelse, religion, økonomisk status eller anden form for status.

10.3

Vi skal sikre, at alle har lige muligheder, og vi skal reducere sociale uligheder, blandt andet ved at eliminere diskriminerende love, politik og praksis. I stedet skal vi fremme passende politik, lovgivning og handlinger.

10.4

Vi skal tage politiske beslutninger, der progressivt fremmer større lighed. Især gennem finanspolitik, arbejdsmarkedspolitik og socialt sikkerhedsnet.

10.5

Vi skal blive bedre til at regulere og overvåge globale finansielle markeder og institutioner. Samtidig skal vi styrke implementeringen af reguleringerne.

10.6

Vi skal sikre, at udviklingslandene bliver bedre repræsenteret og får en stærkere stemme i beslutningerne i globale økonomiske og finansielle institutioner. Det skal ske for at gøre institutionerne mere effektive, troværdige, ansvarlige og legitime.

10.7

Vi skal facilitere ordnet, sikker, regulær og ansvarlig migration og mobilitet, heriblandt ved at implementere planlagte og velstyrede migrationspolitikker.

10.a

Vi skal implementere verdenshandelsorganisationen WTO's princip om særlige hensyn til udviklingslandene (special and differential treatment), især for de mindst udviklede lande.

10.b

Vi skal bakke op om udviklingshjælp til de stater, hvor behovet er størst. Herunder direkte udenlandske investeringer og finansielle strømme. Det gælder især for de mindst udviklede lande, afrikanske lande, små udviklings-østater samt udviklingslande uden adgang til havet. Indsatsen skal ske i overensstemmelse med landenes nationale planer og programmer.

10.c

Inden 2030 skal vi reducere migranternes omkostninger ved at sende penge til hjemlandet. Det skal ikke koste migranterne mere end 3 procent i omkostninger ved at sende penge hjem. Forsendelsesveje med over 5 procent i omkostninger skal helt elimineres.

11 BÆREDYGTIGE BYER OG LOKALSAMFUND

DELMÅL – MÅL 11

11.1

Inden 2030 skal vi sikre, at alle har tilstrækkelig adgang til sikre boliger med de fornødne faciliteter, til en overkommelig pris. Slumområder skal opgraderes.

11.2

Inden 2030 skal vi give alle mennesker adgang til sikre, tilgængelige og bæredygtige transportsystemer – til en pris, der er til at betale. Vi skal også forbedre vejsikkerheden, især ved at udvide den offentlige transport, med særligt hensyn til udsatte grupper, kvinder og børn, handicappede og ældre.

11.3

Inden 2030 skal vi gøre byernes vækst mere inkluderende og bæredygtig, med bedre muligheder for at alle verdens lande kan planlægge byer og bosættelser på en mere integreret, bæredygtig og inddragende måde.

11.4

Vi skal styrke indsatsen for at beskytte og bevare vores verdensarv af kultur og natur.

11.5

Inden 2030 skal vi reducere antallet af mennesker der dør eller bliver påvirket af katastrofer betydeligt (heriblandt katastrofer relateret til vand), med et fokus på at beskytte de fattige og mennesker i udsatte situationer. Sideløbende skal vi i betydelig grad nedbringe de direkte økonomiske tab i verdensøkonomien der skyldes katastrofer.

11.6

Inden 2030 skal vi reducere den gennemsnitlige miljøbelastning pr. person fra verdens byer. Det skal blandt andet ske ved at give speciel opmærksomhed til luftkvalitet og håndtering af skrald og andre former for affald.

11.7

Inden 2030 skal vi give alle mennesker adgang til sikre, inkluderende og tilgængelige offentlige steder og grønne områder, især for kvinder og børn, ældre og handicappede.

11.a

Vi skal støtte positive økonomiske, sociale og miljømæssige forbindelser mellem land og by, ved at styrke national og regional planlægning.

11.b

Inden 2020 skal vi i betydelig grad forøge antallet af byer og bosættelser der vedtager og gennemfører integrerede planer for at øge inklusion, mere effektiv brug af ressourcer samt modstandsdygtighed overfor klimaforandringer og katastrofer. Vi skal implementere en helhedsorienteret katastrofestyring på alle niveauer, på linje med Sendai-rammen for Katastrofe- og Risikoforebyggelse (Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015-2030).

11.c

Vi skal støtte de mindst udviklede lande til at bygge bæredygtige og modstandsdygtige bygninger af lokale materialer. Støtten skal blandt andet ske gennem finansiel og teknisk assistance.

12

**ANSVARLIGT
FORBRUG
OG PRODUKTION**

DELMÅL – MÅL 12

12.1

Vi skal gennemføre 10-års rammeprogrammet for bæredygtigt forbrug og produktion (10YFP). De udviklede lande skal gå i front, men alle lande skal gøre deres del, med hensynstagen til udviklingen og kapaciteten i udviklingslandene.

12.2

Inden 2030 skal vi nå frem til at bruge og håndtere naturressourcer bæredygtigt.

12.3

Inden 2030 skal vi halvere det globale madspild pr. person, både i forretninger og hos forbrugerne. Vi skal også reducere madspild i produktionen og leverandørkæderne, heriblandt tab af afgrøder efter høsten.

12.4

Inden 2020 skal vi nå frem til at håndtere alle kemikalier og spildprodukter på en miljømæssigt fornuftig måde, i hele deres livscyklus. Udslippet af disse stoffer til luften, vandet og jorden skal nedbringes i betydelig grad, for at minimere skaderne på menneskers helbred og miljøet. Dette skal ske i overensstemmelse med internationalt vedtagne rammebestemmelser.

12.5

Inden 2030 skal vi nedbringe affaldsmængden betydeligt, gennem forebyggelse, reduktion, genbrug og genanvendelse.

12.6

Vi skal opmuntre virksomheder til at arbejde bæredygtigt. Dette gælder især for de store og multinationale virksomheder. Samtidig skal virksomhederne opfordres til at indarbejde bæredygtighedsinformation i deres årsrapporter.

12.7

Vi skal fremme bæredygtigt offentligt indkøb, i overensstemmelse med nationale politiske beslutninger og prioriteter.

12.8

Inden 2030 skal vi sikre, at mennesker overalt har den relevante viden og oplysning for at fremme bæredygtig udvikling og leve deres liv i harmoni med naturen.

12.a

Vi skal støtte udviklingslandene i at styrke deres videnskabelige og teknologiske kapacitet til at bevæge sig i retning af mere bæredygtigt forbrug og produktion.

12.b

Vi skal udvikle og indføre redskaber til at få overblik over effekterne af bæredygtig turisme, der skaber jobs og fremmer lokal kultur og produkter.

12.c

Vi skal gentænke de ineffektive støtteordninger til fossile brændsler, fordi de opfordrer til spild af ressourcer. Det skal ske ved at fjerne skæv-vridninger i markedet, i overensstemmelse med nationale omstændigheder. Blandt andet ved at omlægge beskatning og ved at udfase de skadelige støtteordninger, på en måde der afspejler deres påvirkning af miljøet. Her skal vi samtidig tage hensyn til udviklingslandenes tilstand og specifikke behov, og vi skal minimere de mulige negative påvirkninger af disse landes udvikling, på en måde der beskytter de fattige og de berørte samfund.

13

**KLIMA-
INDSATS**

DELMÅL – MÅL 13

13.1

Vi skal styrke modstandskraften og tilpasningsevnen hos alle lande, så de bedre kan modstå klima-relaterede risici og naturkatastrofer.

13.2

Vi skal integrere tiltag mod klimaforandringer i de nationale politiske beslutninger, strategier og planlægning.

13.3

Vi skal øge den generelle viden og opmærksomhed på mulighederne for både at bremse den globale opvarmning og tilpasse os klimaforandringerne. Det skal ske på både individuelt og institutionelt niveau. Samtidig skal vi øge vores kapacitet til allerede tidligt at forudsige og formindske skaderne.

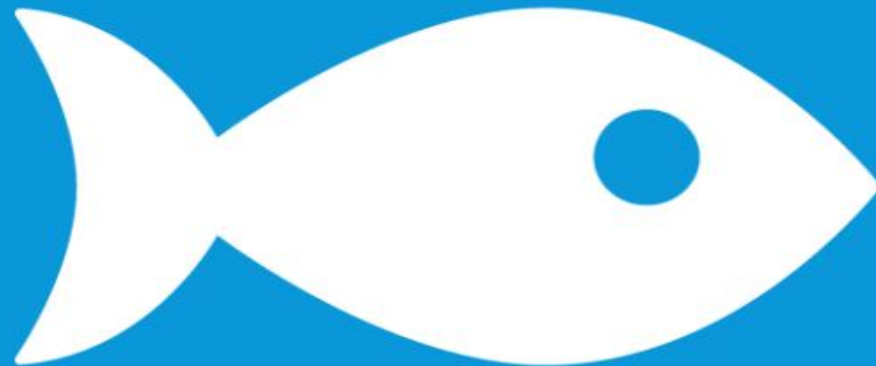
13.a

Fra 2020 skal de udviklede lande støtte u-landenes arbejde med at reducere udslip og tilpasse sig klimaforandringerne på en transparent og meningsfuld måde. Støttebeløbet skal være 100 milliarder USD per år, som skal komme fra forskellige kilder. Den grønne klimafond skal fuldt finansieres og i gang med at arbejde hurtigst muligt.

13.b

Vi skal hjælpe de mindst udviklede lande og små udviklings-østater, så de bliver bedre til planlægning og håndtering i forbindelse med klimaforandringer. Blandt andet med fokus på kvinder, unge mennesker samt lokale og marginaliserede samfund.

14 LIVET I HAVET

DELMÅL – MÅL 14

14.1

Inden 2025 skal vi forhindre og reducere alle slags forurening af havet i betydelig grad. Vi skal især sætte ind mod forurening fra aktiviteter på land, heriblandt skrald og forurening med næringsstoffer.

14.2

Inden 2020 skal vi forvalte og beskytte økosystemer i havet og langs kysterne på en bæredygtig måde, for at undgå at de bliver beskadiget i betydelig grad. Det skal blandt andet ske ved at styrke økosystemernes modstandsdygtighed og ved at arbejde for at genoprette dem. Målet er at opnå sunde og produktive have.

14.3

Vi skal håndtere og minimere konsekvenserne af forureningen af havet, blandt andet gennem forbedret videnskabeligt samarbejde på alle niveauer.

14.4

Inden 2020 skal vi regulere fangsten på en effektiv måde og gøre en ende på overfiskning, ulovligt, urapporteret og ureguleret fiskeri samt destruktive fangstmetoder. Vi skal også indføre videnskabsbaserede forvaltningsplaner for at genoprette fiskebestande hurtigst muligt. Bestandene skal mindst tilbage på et niveau, hvor de kan give deres maksimale bæredygtige afkast, alt efter de forskellige bestandes biologiske muligheder.

14.5

Inden 2020 skal vi beskytte mindst 10 procent af hav- og kystområder, i overensstemmelse med national og international lov og baseret på den bedst tilgængelige videnskabelige information.

14.6

Inden 2020 skal vi forbyde visse former for fiskeristøtte, der bidrager til overkapacitet og overfiskning, og vi skal fjerne støtteordninger der bidrager til ulovligt, urapporteret og ureguleret fiskeri. Vi skal lade være med at introducere nye støtteordninger af denne type. Samtidig skal vi anerkende, at passende særlige hensyn til udviklingslandene og de mindst udviklede lande bør være en fast del af WTO's forhandlinger om støtteordninger til fiskeriet.

14.7

Inden 2030 skal vi forøge de økonomiske fordele, som små udviklings-østater og de mindst udviklede lande har af at bruge deres havressourcer på en bæredygtig måde. Det skal blandt andet ske gennem bæredygtig forvaltning af fiskeri, akvakultur og turisme.

14.a

Vi skal øge den videnskabelige viden, udvikle forskningskapacitet og overføre havteknologi, i henhold til den Mellemstatslige Oceanografiske Kommissions kriterier (IOC Criteria and Guidelines on the Transfer of Marine Technology). Formålet er at forbedre havenes sundhedstilstand og at give havenes biodiversitet en større rolle i u-landenes udvikling. Dette gælder især i de mindst udviklede lande og små udviklings-østater.

14.b

Vi skal give små traditionelle fiskere adgang til havressourcer og markeder.

14.c

Vi skal forbedre beskyttelsen og den bæredygtige brug af havene og deres ressourcer ved at gennemføre den internationale lov om havet (UNCLOS), som sætter de juridiske rammer for dette. Baggrunden er paragraf 158 i FN-dokumentet 'Den fremtid vi ønsker' (Rio+20: The Future We Want).

15

LIVET
PÅ LAND

DELMÅL – MÅL 15

15.1

Inden 2020 skal vi bevare og genoprette økosystemer på land og i ferskvand og bruge dem bæredygtigt. Det gælder især skove, vådområder, bjerge og områder med mangel på vand, i overensstemmelse med internationale aftaler.

15.2

Inden 2020 skal vi styrke bæredygtig håndtering af alle former for skove. Vi skal stoppe afskovning og genoprette skove, der er blevet delvist ødelagt. På globalt plan skal vi både genplante betydeligt mere fældet skov og også plante langt mere ny skov.

15.3

Inden 2030 skal vi bekæmpe ørkendannelse og genoprette områder med forringet jordbund, heriblandt områder der er påvirket af ørkendannelse, tørke og oversvømmelser. Vi skal stræbe mod at opnå en verden, hvor jordkvaliteten er i balance.

15.4

Inden 2030 skal vi beskytte og bevare bjergenes økosystemer, heriblandt deres biodiversitet. Det skal gøre bjergområderne bedre i stand til at levere de ressourcer, der er nødvendige for bæredygtig udvikling.

15.5

Vi skal skride til handling med det samme for at stoppe tabet af biodiversitet og reducere forringelsen af naturlige levesteder. Inden 2020 skal vi beskytte truede dyrearter og forhindre, at de bliver udryddet.

15.6

Vi skal fremme fair og ligelig fordeling af fordelene ved at bruge genetiske ressourcer. Samtidig skal vi fremme passende adgang til disse ressourcer, som det er aftalt internationalt.

15.7

Vi skal skride til handling øjeblikkeligt for at gøre en ende på krybskytteri og ulovlig handel med beskyttede arter af dyr og planter. Vi skal sætte ind mod både udbud og efterspørgsel efter de ulovlige naturprodukter.

15.8

Inden 2020 skal vi indføre foranstaltninger for at forhindre indførelsen af naturfremmede arter. Deres skadevirkninger på land- og vandbaserede økosystemer skal reduceres i betydelig grad, og vi skal kontrollere eller fjerne de mest problematiske arter.

15.9

Inden 2020 skal vi gøre værdien af økosystemer og biodiversitet til en integreret del af national og lokal planlægning, udviklingsprocesser og strategier samt afrapportering for fattigdomsbekæmpelse.

15.a

Vi skal mobilisere og betydeligt øge de finansielle ressourcer fra alle kilder for at bevare og bruge biodiversitet og økosystemer på en bæredygtig måde.

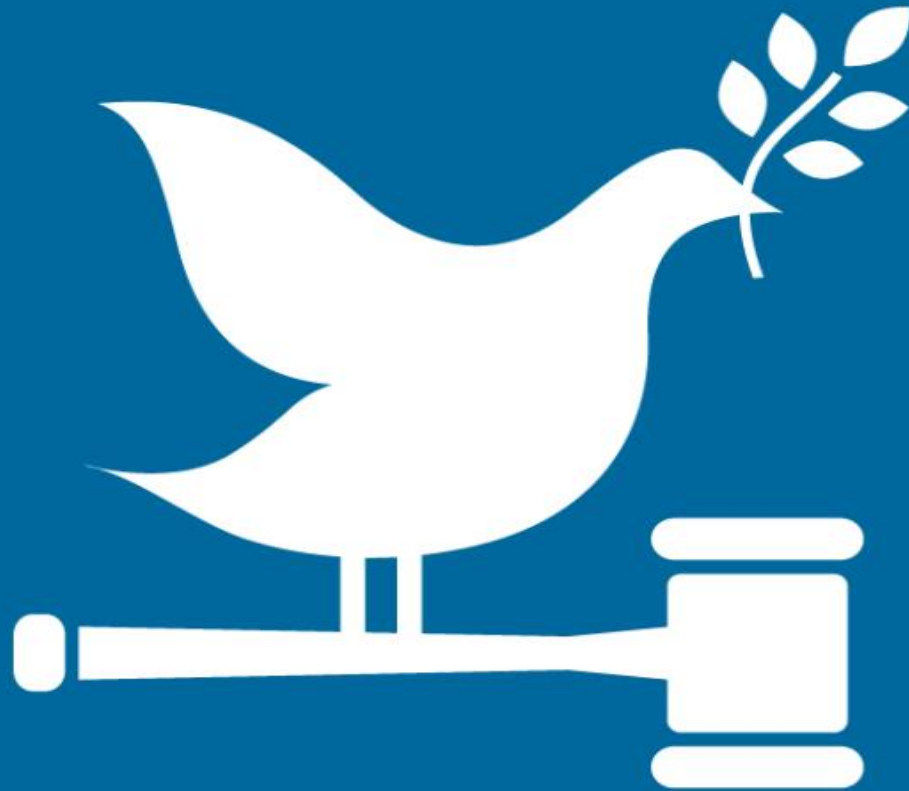
15.b

Vi skal mobilisere betydelige ressourcer fra alle kilder og på alle niveauer for at finansiere bæredygtigt skovbrug og give tilstrækkelig motivation til udviklingslandene for at fremme den form for skovbrug. Dette omfatter også beskyttelse af eksisterende skov og genplantning af fældede skovområder.

15.c

Vi skal styrke den globale opbakning til at stoppe krybskytteri og ulovlig handel med beskyttede arter, heriblandt ved at forøge lokalsamfundenes evne til at leve på en bæredygtig måde.

16 FRED, RETFÆRDIGHED OG STÆRKE INSTITUTIONER

DELMÅL – MÅL 16

16.1

Vi skal reducere alle former for vold og voldsrelaterede dødsfald overalt.

16.2

Vi skal stoppe mishandling, udnyttelse, menneskehandel og alle former for vold og tortur mod børn.

16.3

Vi skal fremme lov og orden både på nationalt og internationalt niveau. Samtidig skal vi sikre, at alle mennesker bliver behandlet retfærdigt.

16.4

Inden 2030 skal vi i betydelig grad begrænse ulovlige strømme af penge og våben. Vi skal blive bedre til at opspore stjålne genstande og få dem tilbage til de rette ejere, og vi skal bekæmpe alle former for organiseret kriminalitet.

16.5

Vi skal markant nedbringe omfanget af korruption og bestikkelse af alle slags.

16.6

Vi skal udvikle effektive, ansvarlige og gennemsigtige institutioner på alle niveauer.

16.7

Vi skal sikre, at der tages beslutninger på en lydhør, inkluderende, deltagerbaseret og repræsentativ måde, på alle niveauer.

16.8

Vi skal gøre udviklingslandenes deltagelse i de overstatslige organisationer bredere og stærkere.

16.9

Inden 2030 skal vi give alle mennesker en lovlig identitet, inklusiv fødselsregistrering.

16.10

Vi skal sikre offentlig adgang til information og beskytte de fundamentale frihedsrettigheder. Det skal ske i overensstemmelse med national lovgivning og internationale aftaler.

16.a

Vi skal styrke de relevante nationale institutioner for at forebygge vold og bekæmpe terrorisme og kriminalitet. Det skal blandt andet ske gennem internationalt samarbejde, og kapaciteten skal især styrkes i udviklingslandene.

16.b Vi skal fremme og håndhæve ikke-diskriminerende lovgivning og politiske beslutninger for bæredygtig udvikling.

17

**PARTNERSKABER
FOR HANDLING**

DELMÅL –MÅL 17

17.1

Vi skal styrke landenes evne til at mobilisere egne ressourcer. Heriblandt gennem international støtte til udviklingslandene, så de bedre kan indsamle skatter og på anden vis opnå større indtægtsgrundlag.

17.2

De udviklede lande skal gennemføre deres officielle udviklingsforpligtelser fuldt ud. Det omfatter blandt andet løftet fra mange udviklede lande om at støtte udviklingslandene med 0,7 procent af bruttonationalindkomsten, og at støtte de mindst udviklede lande med mellem 0,15 og 0,2 procent af BNI. Donorlandene bør sætte mål om, at mindst 0,2 procent af BNI skal gå til de mindst udviklede lande.

17.3

Vi skal mobilisere yderligere finansielle ressourcer til udviklingslandene. Pengene skal komme fra flere forskellige kilder.

17.4

Vi skal hjælpe udviklingslandene med at gøre deres gæld bæredygtig på langt sigt. Det skal ske gennem koordinerede politiske beslutninger med det formål at finansiere, omstrukturere og lette gælden, alt efter hvad der er passende. Vi skal tage hånd om de fattige lande der er i dyb gæld, for at reducere gældsproblemerne.

17.5

Vi skal gennemføre tiltag, der fremmer investeringer i de mindst udviklede lande.

17.6

Vi skal forbedre forskningssamarbejdet mellem lande i nord og syd, indbyrdes mellem lande i syd, og på tværs både regionalt og internationalt. Samarbejdet skal give adgang til videnskab, teknologi og innovation, og det skal også forbedre generel vidensdeling, på vilkår der er gensidigt aftalt. Heriblandt gennem forbedret koordination mellem eksisterende samarbejder, især på FN-niveau, og gennem et globalt samarbejde for udveksling af teknologi.

17.7

Vi skal fremme udviklingen, overførslen og spredningen af miljømæssigt fornuftige teknologier i udviklingslandene. Det skal blandt andet ske på særligt fordelagtige vilkår (concessional and preferential terms), efter gensidig aftale.

17.8

I 2017 skal FN's teknologi-bank og den kapacitetsopbyggende mekanisme for videnskab, teknologi og innovation i de mindst udviklede lande være i fuld gang med at arbejde. Vi skal samtidig forbedre brugen af muliggørende teknologi, især informations- og kommunikationsteknologi.

17.9

Udviklingslandene skal få bedre international støtte til at gennemføre en effektiv og målrettet kapacitetsopbygning for at støtte landenes nationale planer om at gennemføre alle Verdensmålene. Blandt andet gennem samarbejde mellem lande i nord og syd, indbyrdes mellem lande i syd, eller med involvering af lande eller organisationer i nord.

17.10

Vi skal fremme et universielt internationalt handelssystem, som er regelbaseret, åbent, ikke-diskriminerende og ligeligt. Det skal ske under styring fra Verdenshandelsorganisationen (WTO), blandt andet ved konklusionen på forhandlingerne om Doha-udviklingsdagsordenen (Doha Development Agreement).

17.11

Udviklingslandene skal forøge deres eksport betydeligt. De mindst udviklede landes del af det globale eksportmarked skal fordobles inden 2020.

17.12

Vi skal give alle de mindst udviklede lande permanent toldfri og kvotefri adgang til verdensmarkedet, i overensstemmelse med Verdenshandelsorganisationens beslutninger. Blandt andet skal de regler om præferenceoprindelsesland, der gælder importen fra de mindst udviklede lande, gøres transparente og enkle, og bidrage til at give lettere markedsadgang.

17.13

Vi skal forbedre den globale makroøkonomiske stabilitet, blandt andet gennem sammenhæng og koordinering af de politiske beslutninger (politik-kohærens).

17.14

Vi skal forbedre sammenhængen af de politiske beslutninger (kohærens) for at styrke bæredygtig udvikling.

17.15

Vi skal respektere hvert lands politiske handlerum og lederskab til at gennemføre politiske beslutninger for at udrydde fattigdom og opnå bæredygtig udvikling.

17.16

Vi skal forbedre det globale partnerskab for bæredygtig udvikling, suppleret af partnerskaber med mange interessenter. Partnerskaberne skal mobilisere og dele viden, ekspertise, teknologi og finansielle ressourcer for at støtte bæredygtig udvikling i alle lande, især i de mindst udviklede lande.

17.17

Vi skal fremme og opfordre til partnerskaber på tværs af den offentlige sektor, det private erhvervsliv og civilsamfundet. Dette skal ske ved at bygge videre på vores erfaringer med partnerskaber og deres ressourcestrategier.

17.18

Inden 2020 skal vi blive bedre til at støtte udviklingslandene i at opbygge kapacitet til at indsamle statistik af høj kvalitet og gøre data tilgængelige. Tallene skal være opdaterede og pålidelige og kunne sorteres efter indkomst, køn, alder, race, etnicitet, migrantstatus, handicap, geografisk placering samt andre informationer, der er relevante i de enkelte landes situation. Også de mindst udviklede lande og små udviklingsøstater skal have bedre støtte til at opnå denne statistiske kapacitet.

17.19

Inden 2030 skal vi bygge videre på de eksisterende initiativer for at udvikle målepunkter der viser fremskridtet i bæredygtig udvikling på flere måder end bruttonationalproduktet, og vi skal støtte udviklingslandene i at blive bedre til at indsamle statistik om egen udvikling.